

Ovčarsko-kablarska klisura slovi za jednu od najlepših i najživopisnijih klisura u Srbiji. Širine je od 50–100m, ukupne dužine od oko 20 km, sa najvećom dubinom od 710 m. Osim vanrednih prirodnih karakteristika, ova klisura, poznata je i kao Srpska Sveti gora zbog velikog broja manastira i svetinja koje se i sa desne i sa leve strane diže nad rekom. Na desnoj obali Zapadne Morave, podno Ovčar planine podignuti su manastiri: Vavedenje, Vaznesenje, Preobraženje, Svetе Trojice i Sretenje. Na levoj obali reke, podno Kablara diže se manastiri: Blagovrštenje, Ilinje, Jovaje, Nikolje i Manastir uspenje Presveta Bogorodice. U klisuri se nalazi i crkva posvećena Svetom Savi, na Kalbaru i crkva-pećina Kađenica, na desnoj obali Zapadne Morave.

Jedan od najznačajnijih od manastira Ovčarsko-kablarske klisure, manastir Blagoveštenje, nalazi se na blagoj uzvišici iznad sadašnjeg naselja Ovčar Banje, odmah iznad hidrocentrale, tik nad Zapadnom Moravom. Iznad manastira uzdiže se prema vrhu Kablara Ilinjsko brdo, a iznad njega Mečkovo brdo. Za ovaj manastir je Vuk Karadžić rekao, kad je u njega dolazio 1820. godine, da mu se od svih tih manastira najviše sviđa crkva blagoveštenjska i jovanjska.

Ovo je jedini manastir u klisuri za koji se zna tačno vreme kada je podignut, a to je 1601/2 godina, o čemu svedoči natpis iznad ulaza u crkvu.

Drugi zapis koji se nalazi u hramu na prvom pilastru severnog zida govori da je crkva živopisana 1632. godine.

Postoje indicije da je ovaj hram podignut na ostacima hrama iz XII veka, ali to nije dokazano. Sumnju pobuđuje vreme njegovog nastanka, jer Turci, koji su u to vreme vladali ovim krajevima, nisu dozvoljavali da se podiže nove svetinje, ali su dozvoljavali da se izgrade nove na postojećim ruševinama.

Hram je izgrađen u raškom graditeljskom stilu i svojom arhitekturom je posle manastira Sv. Trojica, najlepši manastir u Ovčarsko-Kablarskoj klisuri.

Blagoveštenjske freske spadaju među najlepše iz prve polovine XVII veka, pogotovo pod tremom na zapadnoj fasadi, gdje je Strašni sud prikazan na celoj površini. U unutrašnjosti hrama u pripratnom delu u prvoj zoni prikazane su figure srpskih svetaca: Simeon Mirotičivi, Sveti Sava, sveti kralj Stevan Dečanski, knez Lazar i drugi. Iznad njih u drugoj zoni prikazana su u medaljonima poprsja mnogih svetaca. U gornjoj zoni prikazane su scene iz života Gospodina Isusa Hrista i Presvete Bogorodice. U pandantifima su naslikani jevanđelisti, u tamburu kubeta su proroci, a u kaloti kupolnog svoda je Hristos Pantokrator (Svedržitelj) i "Nebeska liturgija". Mnoge freske su oštećene prilikom raznih potresa, zemljotresa, turskog zuluma, pomeranja tla prilikom radova na izgranjivim tunelima i hidrocentralima, pa mnoge od njih nisu više dovoljno jasne, ali su još uvek najbolje očuvane od svih drugih ovčarskih manastira i, sa

nikoljskim freskama, imaju najveću vrednost svog vremena. Što se tiče živopisa blagoveštenjskih fresaka, najverovatnije da ih je radio poznati zograf jeromonah Mitrofan. Mnogi učeni ljudi iz celog sveta dolazili su i ispitivali sastav materijala od kojeg su freske napravljene, da toliko vekova stoje, ali nisu uspeli da odgonetnu.

-U Letopisu je zapisano da je boja iz ovih krajeva i pominje se i pileće meso i plava zemlja i mnogio drugi sastojci - kaže Vidan Dimitrijević, gospodin koji čuva manastir.

Manastir Blagoveštenje poseduje jedan od najznačajnijih ikonostasa, u srpskoj umetnosti toga doba, živopisan od 1602. do 1632. godine. Crkva ovog tipa bila je jedna od retkih hramova koji su dobili tako reprezentativno ukrašen enterijer u kome je impresivni ikonostas zauzima dominantno mesto svojom izuzetno bogatom duboreznom obradom i slikanom dekoracijom. Ali kada ga je 1902. godine, zatekao ruski naučnik P. Pokriškin demontiranog i isključenog iz upotrebe, nastojao je svim silama da ga spase. Kako je Blagoveštenje zapustelo od 1908. do 1913. godine, P. Pokriškin je angažovao Vladimira R. Petkovića, tadašnjeg kustosa Narodnog muzeja u Beogradu, te su glavni delovi ikonostasa preneti u Beograd. Za vreme Balkanskih ratova, Prvog i Drugog svetskog rata seljakan je s mesta na mesto, pa čak delimično i zaziđavan, dok nije u toj svojoj golgoti seljakanja u ratu i miru počeo da strada i nestaje; dveri su mu izgorele u požaru Drugog svetskog rata. Drugi delovi, gde su bili zazidani, poplavljeni su vodom zbog slabih vodovodnih cevi ili su nestajali. Tako je malo ostalo od originalnog ikonostasa, valjda samo krst i neki delovi, ali zahvaljujući tome što su P. Pokriškina i Muzeja brižljivo fotokopirali celinu i detalje ikonostasa, postojali su elementi za njegovu rekonstrukciju. Neki detalji koji su bili sporni rešeni su svesrdnim zauzimanjem u proučavanju Svetlane Pejić, Blagote Pešić i Dušanke Ranković-Vučićević, kustosa Narodnog muzeja u Čačku, koji su se, uz pomoć ostalih, posvetili tom poslu, te je Blagoveštenje najzad dobilo rekonstruisan svoj ikonostas 1994. godine, posle više od 90 godina čekanja.

Manastir je više puta oštećivan, paljen, za vreme buna, ratova i u miru obnavljan. Poslednju sanaciju imao je kada su 1946. godine mine u tunelu ispod manastira počele potresati crkvu, blagoveštenjska, oltarska apsida je napukla i odvojila se od zidova crkve. Na sreću, intervenisao je Zavod za zaštitu iz Beograda i Muzej iz Čačka, te do većeg oštećenja nije došlo.

U ovom manastiru bila je škola pismenosti.

U njoj se 1948. godine zamonašio Gojko Sojčević, budući patrijarh srpski Pavle.

Danas u ovom manastru žive dva monaha, jedan je u 81-voj a drugi u 90-toj godini života, pa Vidan Dimitrijević, koji živi u blizini, dolazi da „dežura“, dočekuje grupe gostiju i priča istoriju uzleta i stradanja ove svetinje koju smo i mi pokušali da zapišemo.

[Više fotografija možete da pogledate ovdje.](#)